

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Petra Nováčková
Téma práce:	Rodičovská zodpovědnost a její výkon
Rozsah práce:	54 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	březen 2012

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat nikoliv za nové, nýbrž za aktuální. Je tomu tak proto, tato problematika je neustále konfrontována s neustálým sociálním vývojem posledních desetiletí. Vztah mezi dětmi a rodiči je nepochybně determinován řadou faktorů, počínaje hodnotovými společenskými měřítky, přes majetkovou situaci rodiny, až po ryze postmoderní vlivy, mezi nimiž lze uvést jako dominantní zejm. tlak na individuální spotřebu a jistou relativizaci tradičních hodnot. Právo naplňuje vztah mezi rodiči a dětmi souborem práv a povinností, při čemž zejména jejich výkon je namnoze propojen a ovlivňován výše uvedenými faktory. Třebaže právní úprava rodičovské zodpovědnosti neprocházela v posledních letech přílišnými turbulencemi, je aktuálnost tématu dána nejev výše uvedenými sociálními konotacemi, ale především také právě dovršeným procesem rekonstrukce soukromého práva.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

K problematice, kterou diplomantka zpracovává, lze čerpat z řady pramenů, ať už monografického, komentářového a samozřejmě časopiseckého charakteru. Diplomantka musí prokázat teoretickou znalost institutu rodičovské zodpovědnosti, ale také jeho systematického začlenění v rodinném (resp. soukromém) právu, včetně vztahů k dalším institutům.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do jednotlivých kapitol (celkem 9, včetně úvodu a závěru). V úvodu autorka formuluje cíl práce, kterým je „poskytnout pohled na institut rodičovské“. Kromě pohledu *de lege lata* chce autorka použít též metody historické a samozřejmě začleňuje i pohled *de lege ferenda*. Systematické členění práce je vystavěno na logickém principu, když autorka nejprve vymezuje základní pojmy, s nimiž bude v práci průběžně pracovat. V další (druhé) kapitole zpracovává právní postavení dítěte, aby pak v logické návaznosti (kap. třetí) pojednala o právním vztahu mezi rodiči a dětmi z obecného pohledu. Těžiště práce však spočívá k kap. 4, která pojednává o samotném institutu rodičovské zodpovědnosti. Tato kapitola je podrobně členěna na menší celky, přičemž členění je možno považovat za vhodné, neopomíjející žádnou základní otázku. Za těžiště práce lze považovat i kap. pátou, pojednávající o zásazích státu do výkonu rodičovské zodpovědnosti. Související problematika sociálně-právní ochrany je pak předmětem kap. šesté a konečně v kap.

sedmé je pojednáno o novém občanském zákoníku. Vzhledem k tomu, že autorka práci uzavírala v březnu roku 2012, tedy již čtyři měsíce po té, kdy byl schválen v PS PČR, slušelo by se platnou právní úpravu a úpravu rodičovské zodpovědnosti a úpravu této problematiky v novém občanském zákoníku (NOZ) porovnat podrobněji. V závěru autorka ve velké obecnosti shrnuje závěry a vsazuje je do širšího sociálního rámce. Pokud jde o závěry týkající se rekodifikace, omezuje se autorka na povýtce obecné konstatování, že rodinné právo „dojde změnám“, neboť se stane součástí NOZ. Je podstatnou vadou práce, že autorka naprosto opomíjí učinit závěr ohledně srovnání právní úpravy rodičovské zodpovědnosti podle zákona o rodině (ZOR) a úpravy tohoto institutu v NOZ – je právní úprava v NOZ podrobnější či stručnější, je pojata systematicky odlišně či nikoliv, liší se co do názvu obsahu institutu, atd. Kritérií pro závěrečné porovnání se nabízí celá řada. Kromě toho, konstatování, že rodinné právo dojde změnám proto, že je začleněno do jiného právního předpisu, je zjednodušující – právě v oblasti rodinného práva vykazuje NOZ spíše kontinuitu, než diskontinuitu.

Oponentské hodnocení: Systematika práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod, s výjimkou zpracování problematiky NOZ.

4. Vyjádření k práci

Práci považovat za průměrné zpracování tématu. Jak je uvedeno již výše, systematika práce je zdařilá a stejně tak to platí o hloubce zpracování zvoleného tématu, s výše uvedenou výjimkou.

Přesto lze mít k práci několik výhrad. Ze systematiky práce je zřejmé, že autorka práci nezamýšlela jako komparatistickou. To samo o sobě nelze autorce vytýkat – autorka se pohybuje v rámci jedné právní úpravy a v rámci jednoho sociálního prostředí. Nelze však pominout, že diplomová práce má přehledně předvést znalosti a dovednosti studenta při ukončení studia, a k těmto znalostem a dovednostem nepochybně práce se zahraničními prameny patří. Autorka samozřejmě není povinna volit komparatistickou metodu jako hlavní metodu pro zpracování tématu, **mohla však připojit alespoň krátký exkurz k právní úpravě této problematiky v některém z relevantních evropských tradičních kodexů soukromého práva** (např. Rakousko, Německo, Francie, Itálie, Švýcarsko), a to tím spíše, že autoři NOZ se v mnoha ohledech právě na tyto tradiční západoevropské kodexy odvolávají. Za daných okolností totiž **nezbývá než vyslovit závěr, že autorka neprokázala schopnost práce se zahraniční literaturou.**

Další obecnou výtka je popisnost práce. Autorka by mohla, zejm. v případě problematických otázek, připojit také svůj vlastní názor na danou problematiku (např. zda považuje právní úpravu v NOZ ve srovnání se současnou za lepší či horší a jaké má pro svůj závěr důvody).

Výtka k autorčinu přístupu k NOZ je již uvedena výše. Zde je třeba zdůraznit, že v celé práci jsou problematice rodičovské zodpovědnosti v NOZ věnovány tři (!) odstavce o celkem cca 15ti řádcích, což je zcela nedostatečné. Laxní přístup autorky k NOZ se projevil též ve dvou chybách, které ovšem mohou vzbudit dojem základních neznalostí autorky. Na str. 53 v pozn. pod čarou č. 75 autorka hovoří o „ratifikační komisi ministerstva spravedlnosti“ – taková komise však nikdy při MSP neexistovala a ani neexistuje. Navíc autorka hovoří o tom, že NOZ, bude-li schválen, „vstoupí pravděpodobně v platnost v roce 2014.“ Problematika rozdílu mezi platností a účinností právního předpisu je předmětem výuky již v prvním ročníku studia, v teorii práva, dále pak je tradičně opakována v právu ústavním i v obecném úvodu k výuce občanského práva. Vyskytne-li se tedy takového pochybení v diplomové práci, nelze než považovat jej za hrubou neznalost (či ledabylost) autorky, které významně snižuje hodnotu celé práce.

Vzhledem k uvedenému práci hodnotím jako podprůměrnou, s některými závažnými nedostatky (viz výše).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem diplomové práce je bylo podat analýzu právní úpravy institutu rodičovské zodpovědnosti. Autorka tento cíl splnila , nevěnovala však dostatečnou pozornost NOZ.
Samostatnost při zpracování tématu	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Pro přehlednost však mohla připojit seznam použité judikatury.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou, s výhradou výše uvedenou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala s cca 30 publikacemi ať už monografického či časopiseckého charakteru. To je dostačující pro požadavky kladené na práce tohoto druhu. (K výtce ohledně zahraniční literatury viz výše).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu diplomové práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, s výhradou absence zpracování zahraničního exkurzu a problematiky NOZ. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce nejsou žádné grafy ani tabulky, což je vzhledem k tématu pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je průměrná.

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Přípomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) Autorka zhodnotí přínos nového občanského zákoníku ve srovnání se současnou úpravou.

2)

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, i přes uvedené výhrady, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
------------------------------------	-------	--

Navržený klasifikační stupeň	Dobře.
-------------------------------------	---------------

V Praze dne 19. 04. 2012

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce